

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII DLA KLASY 8

Ocena śródroczna/ roczna	Uczeń:
2- dopuszczający zapamiętanie	• Podaje kluczowe daty: wybuch II wojny światowej (1 IX 1939), agresja ZSRS na Polskę (17 IX 1939), atak na ZSRS (22 VI 1941), atak na Pearl Harbor (7 XII 1941), desant w Normandii (VI 1944), kapitulacja III Rzeszy (8/9 V 1945) oraz zrzucenie bomb atomowych i kapitulacja Japonii (VIII–IX 1945). • Wymienia postaci: A. Hitler, J. Stalin, W. Churchill, F.D. Roosevelt, H. Truman, Ch. de Gaulle, E. Rommel, G. Żuków, I. Sendlerowa. • Zna podstawowe terminy: <i>Blitzkrieg, Holokaust, getto, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, obóz koncentracyjny/zagłady, Enigma</i>. • Podaje daty: Zbrodnia Katyńska (IV–V 1940), powstanie AK (II 1942), wybuch powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzeź wołyńska (1943), wybuch i upadek powstania warszawskiego (1 VIII – 2 X 1944), Manifest PKWN (VII 1944). • Wymienia kluczowe postaci: gen. W. Sikorski, gen. W. Anders, gen. S. Maczek, Stefan Rowecki „Grot”, Tadeusz Komorowski „Bór”, S. Mikołajczyk, J. Karski, W. Pilecki. • Definiuje pojęcia: <i>Generalne Gubernatorstwo, Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, Szare Szeregi, godzina „W”, plan „Burza”, akcja „AB”</i>. • Podaje daty: powstanie ONZ (1945), konferencja poczdamska (1945), powstanie NATO (1949), powstanie RFN i NRD (1949), wojna w Korei (1950–1953), powstanie Układu Warszawskiego (1955), rewolucja na Węgrzech (1956), Rok Afryki (1960), budowa muru berlińskiego (1961), kryzys kubański (1962), Praska Wiosna (1968), powstanie UE (1992). • Wymienia postaci: H. Truman, G. Marshall, N. Chruszczow, Mao Zedong, M. Gandhi, J.F. Kennedy, F. Castro, R. Schuman, M. Luther King. • Definiuje pojęcia: <i>ONZ, zimna wojna, żelazna kurtyna, plan Marshalla, doktryna Trumana, dekolonizacja, Trzeci Świat, wyścig zbrojeń, EWG, autonomia/segregacja rasowa</i>. • Podaje daty roczne: referendum ludowe (1946), sfałszowane wybory (1947), akcja „Wisła” (1947), powstanie PZPR (1948), uchwalenie Konstytucji PRL (1952), Poznański Czerwiec i Polski Październik (1956), obchody Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), Marzec 1968, Grudzień 1970. • Identyfikuje postaci: B. Bierut, W. Gomułka, kard. S. Wyszyński, E. Gierek, Danuta Siedzikówna „Inka”, W. Pilecki, J. Franczak „Laluś”. • Wymienia terminy i posługuje się nimi: <i>Ziemie Odzyskane, żołnierze wyklęci/niezlomni, UB/SB, reforma rolna, nacjonalizacja, PRL, plan sześciolletni, socrealizm, kolektywizacja, propaganda sukcesu</i>. • Podaje kluczowe daty: Czerwiec 1976, wybór Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), strajki sierpniowe i porozumienia gdańskie (VIII 1980), wprowadzenie stanu wojennego (13 XII 1981), wybór M. Gorbaczowa na przywódcę ZSRS (1985), obrady Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wybory czerwcowe (4 VI 1989), Jesień Ludów (1989), rozpad ZSRS (1991). • Wymienia postaci: Jan Paweł II, L. Wałęsa, J. Kuroń, ks. J. Popiełuszko, W. Jaruzelski, R. Reagan, M. Gorbaczow, T. Mazowiecki, V. Havel. • Posługuje się terminami: <i>KOR, drugi obieg, NSZZ „Solidarność”, interneowanie, WRON, stan wojenny, pierestrojka, głasnost, Jesień Ludów, Okrągły Stół, sejm kontraktowy</i>.

	• Podaje daty: wdrożenie planu Balcerowicza (1990), wybór L. Wałęsy na prezydenta (1990), uchwalenie Konstytucji RP (1997), wstąpienie Polski do NATO (1999), wejście Polski do UE (1 Maja 2004), zamach na World Trade Center (11 IX 2001). • Wymienia postaci: L. Balcerowicz, T. Mazowiecki, A. Kwaśniewski, L. Kaczyński. • Definiuje terminy: <i>plan Balcerowicza, gospodarka wolnorynkowa, hiperinflacja, prywatyzacja, bezrobocie, NATO, Unia Europejska, referendum akcesyjne, terroryzm.</i>
3-dostateczny zrozumienie	• Wyjaśnia pojęcia: <i>państwo Vichy, kolaboracja, plan „Barbarossa”, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Wielka Wojna Ojczyźniana, doktryna „przestrzeni życiowej” (Lebensraum).</i> • Opisuje przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. oraz mechanizmy ekspansji III Rzeszy i ZSRS w latach 1939–1941. • Wyjaśnia znaczenie przełomowych bitew II wojny światowej (bitwa o Anglię, Stalingrad, El Alamein, Midway, Łuk Kurski). • Tłumaczy różnice między okupacją niemiecką a sowiecką na ziemiach polskich. • Wyjaśnia znaczenie układu Sikorski–Majski oraz przyczyny zerwania stosunków dyplomatycznych przez ZSRS z polskim rządem w 1943 r. (sprawa katyńska). • Przedstawia strukturę i pionów (cywilny i wojskowy) Polskiego Państwa Podziemnego. • Wyjaśnia pojęcia: <i>układ dwubiegunowy, destalinizacja, metoda biernego oporu, rewolucja kulturalna, rewolucja obyczajowa, neokolonializm.</i> • Opisuje przyczyny powstania dwóch państw niemieckich i genezę powstania bloku zachodniego (NATO) oraz wschodniego (Układ Warszawski). • Wyjaśnia mechanizmy procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce. • Wyjaśnia pojęcia: <i>gospodarka centralnie sterowana, przodownik pracy, bitwa o handel, mała stabilizacja, kino moralnego niepokoju.</i> • Opisuje metody, jakimi komuniści przejęli i utrwalili władzę w Polsce w latach 1944–1948. • Wyjaśnia przyczyny i skutki kryzysów społeczno-politycznych w PRL (1956, 1968, 1970). • Wyjaśnia pojęcia: <i>Wolne Związki Zawodowe (WZZ), karnawał „Solidarności”, aksamitna rewolucja, pucz Janajewa, „gruba linia/kreska”.</i> • Opisuje znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979 r. dla rozbudzenia podmiotowości społeczeństwa. • Wyjaśnia okoliczności wprowadzenia oraz skutki stanu wojennego w Polsce. • Wyjaśnia pojęcia: <i>wojna na górze, pluralizm polityczny, mała konstytucja, Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski.</i> • Opisuje cele polskiej polityki zagranicznej po 1989 roku. • Wyjaśnia przyczyny gosp. i społecznych reform po przełomie politycznym w Polsce.
4-dobry zastosowanie	• Wskazuje na mapie kierunki uderzeń wojsk niemieckich i sowieckich na Polskę w 1939 r., główne teatry działań wojennych (Afryka, Pacyfik, front wschodni i zachodni) oraz rozmieszczenie niemieckich obozów zagłady. • Przyporządkowuje postaci historyczne i odkrycia techniczne (np. radar, Enigma, lotniskowce) do odpowiednich kampanii i bitew. • Wskazuje na mapie rejony walk Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie (Narwik, Tobruk, Monte Cassino, Falaise, Arnhem) oraz obszary objęte akcją „Burza” i rzezią wołyńską. • Posługuje się pojęciami <i>sabotaż, dywersja, cichociemni, Kedyw</i> w opisie konkretnych akcji bojowych podziemia (np. akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutscherę).

	• Wskazuje na mapie podział Europy na dwa bloki polityczno-wojskowe, przebieg żelaznej kurtyny oraz zapalne punkty zimnej wojny (Korea, Wietnam, Kuba, Bliski Wschód). • Wykorzystuje wiedzę o wyścigu zbrojeń i podboju kosmosu do wyjaśnienia rywalizacji USA – ZSRS. • Wskazuje na mapie nowe granice Polski, zmiany terytorialne, kierunki przesiedleń ludności (w tym przesiedleń z Kresów i akcji „Wisła”) oraz główne ośrodki przemysłowe budowane w planie 6-letnim i za czasów Gierka. • Używa pojęć z zakresu propagandy komunistycznej do interpretacji źródeł pisanych i wizualnych z epoki stalinizmu i PRL. • Przyporządkowuje wydarzenia z lat 1988–1991 do procesu dekomunizacji i rozpadu bloku wschodniego w Europie Środkowo-Wschodniej. • Identyfikuje formy pokojowego oporu społecznego (drugi obieg, ulotki, akcje Pomarańczowej Alternatywy, strajki). • Wskazuje na mapie państwa należące do NATO i Unii Europejskiej oraz państwa powstałe po rozpadzie ZSRS. • Posługuje się pojęciami ustrojowymi z Konstytucji RP z 1997 r. do opisu funkcjonowania współczesnego państwa polskiego (trójpodział władzy, państwo prawa).
5-bardzo dobry analiza	• Porównuje politykę okupacyjną Niemiec na zachodzie Europy z terrorem rasowym i eksterminacją stosowaną w Europie Środkowo-Wschodniej. • Analizuje stosunek sił i strategii wojskowych stron walczących podczas walk na Atlantyku i na Pacyfiku (np. taktyka „żabich skoków”, „wilcze stada”). • Omawia decyzje polityczne podjęte przez Wielką Trójkę w Teheranie i Jałcie oraz ich wpływ na losy świata po wojnie. • Porównuje i analizuje metody terroru niemieckiego (łapanie, egzekucje, wysiedlenia Zamojszczyzny) i sowieckiego (deportacje na Sybir, sowietyzacja, Katyń). • Analizuje polityczne i militarne uwarunkowania podjęcia decyzji o wybuchu powstania warszawskiego. • Przedstawia proces stopniowego przejmowania władzy w Polsce przez komunistów (od PKWN do TRJN) przy wsparciu ZSRS. Porównuje cechy charakterystyczne ustroju Polski w okresie stalinizmu (1948–1956) z okresem „małej stabilizacji” Gomułki oraz dekadą gierkowską. • Analizuje relacje między państwem komunistycznym a Kościołem katolickim na przestrzeni lat 1945–1975. • Wyjaśnia ekonomiczne mechanizmy załamania się polityki gospodarczej opartej na zagranicznych kredytach za rządów E. Gierka. • Analizuje przyczyny kryzysu ekonomicznego i politycznego ZSRS w latach 80. (wojna w Afganistanie, wyścig zbrojeń z USA). • Wyjaśnia zależność między reformami Gorbaczowa (<i>perestrojka</i>, <i>glasnost</i>) a procesem Jesieni Ludów. • Przedstawia proces przechodzenia od systemu dyktatury komunistycznej do demokratycznej III Rzeczypospolitej. • Analizuje bilans planu Balcerowicza – zestawiał sukcesy gospodarcze (wzrost, wolny rynek) ze społecznymi kosztami transformacji (upadek PGR-ów, bezrobocie). • Analizuje etapy oraz uwarunkowania polityczno-militarnej integracji Polski ze strukturami euroatlantyckimi (NATO) i europejskimi (UE). • Dostrzega wyzwania bezpieczeństwa globalnego w XXI w. (np. terroryzm międzynarodowy, konflikty lokalne).
6 – celujący tworzenie i ewaluacja	• Ocenia postawę alianckich mocarstw zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. • Formułuje argumenty oceniające decyzję władz USA o użyciu broni atomowej przeciwko Japonii. • Ocenia postawy ludności Europy okupowanej wobec Holocaustu (od biernej obserwacji, przez kolaborację i szmalcownictwo, po heroiczną pomoc „Żegoty” i Sprawiedliwych wśród Narodów Świata).

	• Ocenia decyzję dowództwa AK o wybuchu powstania warszawskiego, biorąc pod uwagę sytuację międzynarodową, militarną oraz bilans zniszczeń i strat ludzkich. • Ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec walczącej Warszawy w 1944 r. • Formułuje oceny postaw Polaków wobec terroru okupantów i zagłady Żydów. • Porównuje przyczyny, przebieg i skutki wystąpień antykomunistycznych w bloku wschodnim (Węgry 1956, Czechosłowacja 1968). • Analizuje czynniki, które doprowadziły do integracji europejskiej (od planu Schumana i EWWiS po Traktat z Maastricht). • Dostrzega związki przyczynowo-skutkowe między kryzysem kubańskim a późniejszą polityką odprężenia. • Ocenia rolę ONZ w utrzymaniu pokoju na świecie w II połowie XX w. • Ocenia wpływ przemian obyczajowych, buntów studenckich i walki o prawa kobiet/równouprawnienie rasowe na kształt współczesnego społeczeństwa zachodniego. • Formułuje wnioski na temat skutków rozpadu systemów kolonialnych dla państw Trzeciego Świata. • Ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec narzuconego systemu komunistycznego (od walki zbrojnej Żołnierzy Wyklętych, przez opór cywilny, po przystosowanie/opportunizm). • Ocenia polityczne, społeczne i gospodarcze bilanse dekad rządów W. Gomułki i E. Gierka. • Formułuje ocenę wpływu Kościoła katolickiego na zachowanie tożsamości narodowej Polaków w czasach PRL. • Ocenia rolę obrad Okrągłego Stołu i wyborów z 4 czerwca 1989 r. w pokojowym obaleniu systemu komunistycznego w Polsce i Europie. • Formułuje oceny postaw władz komunistycznych (z gen. W. Jaruzelskim na czele) i działaczy opozycji w latach 1980–1989. • Ocenia rolę R. Reagana, Jana Pawła II i M. Gorbaczowa w zakończeniu zimnej wojny. • Ocenia bilans przemian ustrojowych, gosp. i społecznych w Polsce po 1989 r. • Formułuje opinie i argumenty dotyczące konsekwencji członkostwa Polski w NATO oraz Unii Europejskiej. • Omawia i ocenia wpływ terroryzmu na funkcjonowanie współczesnych społeczeństw i politykę międzynarodową.
--	---

Opracowała: Katarzyna Jędrzejak